

ror det på att dansforskning inte tillhör en viss disciplin?

Den förmodligen flitigaste danshistorikern på svenska språket är finländska Gunnel Biskop. Hon disputerade 2012 i folkloristik vid Åbo akademi på en avhandling om den sceniska folkdansen och den tillhörande insamlingen av danstraditioner i svenska Finland. Avhandlingens litteraturlista rymmer inte mindre än 38 arbeten av Biskop, vilket visar att det inte var någon dununge som hoppade ur boet vid examinationstillfället, utan en verkligt flygg forskare. Bland hennes många bidrag till sällskapsdansandets historia vill jag särskilt nämna den läsvärda studien *Zacharias Topelius i dansens virvlar* (1998), som beskriver en tidigare okänd sida hos den store författaren, men samtidigt ger inblick i de dansvanor som härskade i Topelius kretsar.

Gunnel Biskop har nu tagit sig an menuetten – ”älsklingsdansen” kallad. Boken bygger på ett antal artiklar som författaren publicerat. Grep- pet är stort både tidsmässigt och geografiskt: från 1600-talet till idag och hela Norden, även om Finlands svenskbygder behandlas noggrannare. Biskop utnyttjar omnämningen av menuett- dans i topografisk litteratur, publicerade dag- böcker och memoarer, folklivsuppteckningar och rena dansdokumentationer. Amiral Carl Tersmedens memoarer från den gustavianska ti- den (utgivna på 1910-talet) är den mest använda källan. Biskops mångfald av källtyper är typisk för detta forskningsfält – dansandet har genom historien inte avsatt något särskilt rikt och täck- ande material. Diskrepansen mellan dansandets vida utbredning och de fåtaliga arkivaliska spå- ren är slående.

Boken är huvudsakligen geografiskt dispone- rad, menuetten beskrivs land för land. Ett avslu- tande kapitel är mer överblickande och jämfö- rande.

Menuetten var från början en hövisk, närmast rituell dans i det franska samhällets översta la- ger. Den spreds förvånansvärt fort också till Norden – den dansades vid det danska hovet re- dan i slutet av 1600-talet. Här blev den länge kvar som en rituell dans som ofta öppnade ett danstillfälle och som behöll många drag från sitt

franska ursprung. Bland annat reglerades delta- gandet i dansen efter gästernas formella rang. Men menuetten förekom ganska snart också som allmän dans. Den höll sig kvar anmärk- ningsvärt länge, trots växlande dansmoden. I Finlands svenskbygder fick den en särskild ställning som Biskop förklarar med att menuet- ten där var ”männens dans” (s. 159). Männen hade en utpekad roll att leda dansen. Män för- väntades livet igenom kunna föra en menuett i dess komplicerade turer, något som bidrog till att hålla dansformen levande.

Författarens menuettmonografi innehåller många detaljer: människor, platser, utformning av danssteg, dansandets konkreta sammanhang. Hon har till synes inte sparat någon möda när det gäller att söka – och redovisa – spår i det brokiga källmaterialet. Slutsatser och synteser hade gärna fått ta större utrymme och komma lite oftare. Till det speciella med texten hör att Gunnel Biskop regelbundet tolkar historiska omnämningen med hjälp av sina erfarenheter som dansare. På det sättet kan hon utvinna vä- sentliga kunskaper ur källor som annars skulle vara mindre talande.

Gunnar Ternhag, Falun

Louise Halvardsson: *Svensk 30 veckor, 30 personer, 30 frågor – en 30-åringens resa genom vardagen*. Lou Ice Publishing, Göteborg 2015. 260 s., ill. ISBN 978-91-7611-141-3.

Svensk är en intresseväckande bok om fältar- bete i 15 engelska och 15 svenska hem. Förfat- tarinnan Louise Halvardsson, som också skrivit romanen *Punkindustriell hårdrockare med atti- tyd*, är uppvuxen i Sverige men har bott drygt tio år i England. Bakgrunden till det nya bokprojek- tet var att hon började överväga att flytta tillba- ka till Sverige, men tvivlade på om hon skulle trivas där. Ett sätt för henne att ta sig ur sin 30-årskris var att ta tjänstledigt från biblioteks- jobbet i Brighton och veckovis bo hos olika per- soner för att studera deras vardagsliv och på så sätt komma underfund med hur hon själv skulle

forma sitt liv i framtiden. Hon ingick ett avtal med varje informant om att få följa dem på fritiden, på arbetet om det var möjligt och i gengäld utföra olika sysslor, allt ifrån översättningar till hushållsuppgifter. Under boendetiden ställde hon 30 frågor till dem och skrev fältanteckningar om allt som hände, egna intryck, reaktioner och reflexioner.

Personerna som medverkade i projektet ingår på ett eller annat vis i Halvardssons nätverk, antingen som vänner eller bekantas bekanta. Några var tidigare studiekamrater, andra poeter eller konstnärer. Många, men inte alla, drömmer om att kunna försörja sig på sitt författar-/konstnärskap, men arbetar även med annat av ekonomiska skäl. Flertalet är jämnåriga med Louise, medan andra är i 40- och 50-årsåldern. De tydligaste skillnaderna mellan projektets engelska och svenska hushåll gäller boendeförhållandena. I Brighton, där hyrorna är höga, är det mycket vanligt att ha eller vara inneboende, medan de singlar i Sverige som Halvardsson studerade själva förfogar över sina bostäder. Återkommande teman, förutom boendet och kreativ verksamhet, är strategier för att hantera ångest, umgängesformer och hur informanterna positionerar sig som hetero-, homo-, trans- eller bisexuella personer.

Under fältarbetet i Sverige, som bedrevs på olika platser, fick Halvardsson kännedom om etnologämnet. Det var med andra ord inga etnologiböcker som inspirerade henne att starta projektet, men efter avslutat fältarbete studerade hon etnologi under tre terminer. I slutkapitlet skriver hon att det skulle ha varit fördelaktigt med etnologiska förkunskaper inför fältarbetet,

framför allt hade hon gärna haft en handledare som bollplank.

Även om fältarbetet är omfattande med studier av 30 personer under 30 veckor är urvalet av informanter relativt begränsat. Flera av dem lever förhållandevis likartade liv, befinner sig i samma livsfas och tillhör samma generation. Halvardsson har undvikit att dra några generaliserande slutsatser utifrån civilstånd, genus eller nationalitet. Varje individ presenteras i ett kapitel och hon överlämnar till läsaren att själv dra slutsatser med fokus på hennes utvalda teman. Detta är en konsekvent genomförd studie och jag finner särskilt Halvardssons egna reflexioner intresseväckande. Hon avslöjar via beskrivningar av olika situationer, hur hon reagerade under projektprocessen och skildrar hur hon under sin slingriga fältresa blir mer och mer säker på hur hon vill gå vidare i livet.

Detta är ingen memoarbok, men det är ändå Louise Halvardsson själv som utgör bokens röda tråd. Projektet är dessutom genomfört av en självlärd etnolog på ett förtjänstfullt sätt. Bokens budskap är en skildring av hur en ung kvinna lär känna sig själv via samtida studier av andras vardagsliv. Det finns många anledningar till att börja studera etnologi och detta exempel visar på sökande kring hur individer hanterar sin vardag och vad som blir meningsbärande i deras liv. *Svensk*, som även är utgiven i en engelskspråkig version, bygger på ett ambitiöst fältarbete för att nå fördjupad förståelse för människors vardagsliv, här och nu, i England och i Sverige.

Kerstin Gunnemark, Göteborg